

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KAYSERİ ULAŞIM TURİZM İNŞAAT TAAHHÜT PROJE MÜŞAVİRLİK TELEKOMİNİKASYON SAN. TİC. A.Ş. (KAYSERİ ULAŞIM A.Ş.)

2021 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM BULGULARI.....	9

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2: İştirakler Tablosu	2
Tablo 3: Parkmetre ve Otopark Tahakkuk / Tahsilat Tutarları	10
Tablo 4: 2021 Yılı Sermaye Azaltım /Artırım Durumu	13
Tablo 5: SGK'ya Bildirim Zorunluluğuna Uyulmayan İhaleler	18
Tablo 6: Reklam Alanları İşine Ait Kira İndirim Tutarları	24

KISALTMALAR

BOBİ FRS

Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı

Kayseri Ulaşım AŞ

Kayseri Ulaşım Turizm İnşaat Taahhüt Proje Müşavirlik Telekomünikasyon Sanayi ve Ticaret A.Ş.

SGK

Sosyal Güvenlik Kurumu

TMS

Türkiye Muhasebe Standartları

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Tahakkuk Etmiş Alacakların Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Yönetim Kurulu Tarafından Şirketin Sürekliliğinin Sağlanmasına Yönelik Gerekli Önlemlerin Alınmaması

2. Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği Hükümlerine Aykırı İşlem Yapılması

3. Belediye Meclisinin Yetkisi Olmamasına Rağmen Şirket Alacağının Devredilmesine Karar Verilmesi

4. Bağımsız Denetim Hizmet Alımının Kamu İhale Kanunu Kapsamında Yapılmaması

5. Bazı İhalelerde Sosyal Güvenlik Kurumuna Bildirim Zorunluluğuna Uyulmaması

6. Yönetim Kurulunun Bazı İhalelerde Yetkisini Kullanmaması

7. Müdürlerin Atanmasında Yönetim Kurulu Kararı Alınmaması

8. İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması

9. Kiraya Verilen Bazı Taşınmazların Elektrik ve Su Aboneliklerinin Kiracılara Devredilmemesi

10. Şirketin İdari ve Mali Açıdan Denetlenmemesi

11. Reklam Alanlarının Oluşturulması ve Kiraya Verilmesi İşinde Yatırımcı Firma Lehine Hukuka Uygun Olmayan İndirim Yapılması

12. Taşınırların Pazarlık Usulü ile Kiraya Verilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Kayseri Ulaşım Turizm İnşaat Taahhüt Proje Müşavirlik Telekomünikasyon Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Kayseri Ulaşım A.Ş.), Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesi ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 2008 yılında kurulmuş olup 27.06.2008 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

Kayseri Ulaşım A.Ş.'nin faaliyet alanı, şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup, Şirket lastik tekerlekli ve raylı ulaşım hizmetinin işletilmesine ilave olarak otopark işi ile iştigal etmektedir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin yapılması için Türkiye sınırları içinde taşınmaz tasarruf ve bunların üzerinde aynı hak tesis edebileceği gibi bunları alıp satabilir, kira ile işletebilir veya kiraya verebilir.

Kayseri Ulaşım A.Ş. kamu ve özel hukukuna tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini ise temel olarak Türk Ticaret Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca Şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan yönetim kurulu, Kayseri Büyükşehir Belediyesi tüzel kişi ortaklığını temsilen 4 üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 02.03.2021 tarihli Genel

Kurul kararı ile seçilmişlerdir.

Şirketin idari birimleri; İnsan Kaynakları Müdürlüğü, Elektrik Elektronik Tesisler Müdürlüğü, Otobüs İşletme Müdürlüğü, Bilişim Teknoloji Müdürlüğü, Ticaret Müdürlüğü, Sabit Tesisler Müdürlüğü, Akıllı Ulaşım Sistemleri Müdürlüğü, Araç Bakım Müdürlüğü, Strateji ve Kurumsal Gelişim Müdürlüğü, Raylı Sistem İşletme Müdürlüğü, Mali İşler Müdürlüğü, Otopark ve Bisiklet İşletme Müdürlüğünden oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2021 tarihi itibarıyla 1.159'dur. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

Kayseri Ulaşım A.Ş.'nin nominal sermaye tutarı 141.000.000,00 Türk Lirası olup sermayesinin 131.298.733,40 Türk Lirası ödenmiştir.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Şirketin %98,51 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2021 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
Kayseri Büyükşehir Belediyesi	138.893.927,70	98,51
Kayseri Mesleki Eğitim ve Kültür A.Ş.	696.072,30	0,49
Kayseri İmar ve İnşaat A.Ş.	1.410.000,00	1,00

Kayseri Ulaşım A.Ş.'nin aşağıdaki tabloda yer alan iştirakleri bulunmaktadır.

Tablo 2: İştirakler Tablosu

İştirakin Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
Yonca Enerji Danışmanlık A.Ş.	16.000.000,00	40,00
Erciyes Enerji Üretimi San.ve Tic. A.Ş.	610.123,76	0,25

Şirket Kayseri'de lastik tekerlekli ve raylı ulaşım hizmet ile otopark hizmetlerinin işletilmesine yönelik faaliyette bulunmaktadır. Bu nedenle şirketin ana gelirleri raylı sistem ve otobüs bilet gelirleri ile otopark işletmeciliğinden elde edilen gelirlere oluşmaktadır.

Şirketin 2019 yılı dönem net zararı 79.435.169,61 TL, 2020 yılı dönem net zararı

157.381.495,39 TL, 2021 yılı dönem net zararı da 185.526.947,62 TL olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılı dönem net zararı 2020 yılına göre %17,88 oranında artış göstermiştir. Şirketin yıllar itibarıyla zarar etmesinde, 2021 yılında devam eden COVID-19 salgını nedeni ile yolcu sayı ve gelirlerindeki düşüşler ile bilet ücretlerinin maliyet artışı oranında artırılmaması ana etken olmuştur.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. 2020 yılı aktif toplamı 4.613.700 TL'yi veya net satışları toplamı 9.227.100 TL'yi aşan üretim ve hizmet işletmeleri, 2021 yılına ilişkin maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmak zorundadırlar.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre

şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir.

Şirket, 29.07.2017 tarihli ve 30138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan (56) Sıra no.lu Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Hakkında Tebliğ ile Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar uyarınca bağımsız denetime tabi olup BOBİ FRS' de öngörülen finansal tabloları (finansal durum tablosu, kâr veya zarar tablosu, öz kaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Envanter defteri

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın

8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütölmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, şirket yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; işletmenin amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan bir sistemdir. Bu amaçla, iç kontrol sistemi söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından tehdit oluşturan faaliyet risklerinin de ortaya konulmasını sağlayacak şekilde tasarlanır ve uygulanır.

COSO (Committee of Sponsored Organisation of Treadway Commission) modeli, iç kontrol sistemini birbiriyle ilgili 5 bileşenden oluşan bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda şirketlerde iç kontrol sistemi;

- a) Kontrol çevresini,
- b) İşletmenin risk değerlendirme sürecini,
- c) Finansal raporlama ve iletişim ile ilgili faaliyet süreçlerini de içeren bilgi sistemlerini,
- d) Kontrol işlemlerini ve
- e) Kontrollerin gözetimini, içerir.

İç kontrol sisteminin tasarımının değerlendirilmesi, iç kontrolün önemli yanlışlıkları önleme, ortaya çıkarma ve düzeltme kapasitesine sahip olup olmadığını belirlemeye yöneliktir.

Kayseri Ulaşım A.Ş.'nin iç kontrol sistemi hakkında bilgi edinilmesi amacıyla; ilgili

mevzuat, faaliyet raporu ve Şirket yetkilileri ile yapılan görüşmeler esas alınarak yapılan incelemeler sonucunda, Şirketin iç kontrol sistemi ile ilgili olarak tespit edilen hususlar aşağıda belirtilmiştir.

Kayseri Ulaşım A.Ş.'de iç denetim birimi bulunmamaktadır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerinin düzenlendiği "Devredilemez görev ve yetkiler" başlıklı 375'inci maddesinin 1/c fıkrasında; "*Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal plânlama için gerekli düzenin kurulması*" hükmü yer almıştır.

6102 sayılı Kanun'un 375'inci maddesinin 1/c fıkrasının madde gerekçesinde ise; "*...Finansal denetim düzeninin kurulması, şirketin iş ve işlemlerinin denetlenmesine ilişkin bir "iç-denetim" sisteminin ve bunu yapacak örgütün (bölümün) gösterilmesidir. Şirket hangi büyüklükte olursa olsun, şirket de, muhasebeden tamamen bağımsız, uzmanlardan oluşan, etkin bir iç-denetim örgütüne gereksinim vardır. ... Finansal denetim, bir anlamda "teftiş kurulu" nun yaptığı denetimdir. Finansal denetim iş ve işlemlerin iç denetimi yanında, şirketin finansal kaynaklarının, bunların kullanılması şeklinin, durumunun, likiditesinin denetimini ve izlenmesini de içerir. Finansal denetim kurumsal yönetim kurallarının gereğidir...*" düzenlemesi yer almıştır. Anılan Kanun gerekçesinin incelenmesinde, finans denetimi ile iç denetimin ifade edildiği dolayısıyla yönetim kurulunun devredilemez bir görevinin de iç denetim için gerekli düzenin kurulması olduğu anlaşılmaktadır. İlave olarak, gerekçede finans denetiminin hem Şirketin iş ve işlemlerini hem de finansal uygulamalarını kapsadığı belirtilmektedir. Yönetim kurulu tarafından iç denetim birimi kurularak, iç denetim faaliyetinden etkin bir şekilde yararlanması; Şirkete katma değer, yönetim kurullarına ise kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde güvence sağlayacaktır.

Yönetim kurulu, şirket faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olmak, iş ve işlemlerin gidişini izlemek, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla kuracağı komite ve komisyonlar için bağımsız ve objektif bir güvenceye ihtiyaç duyacaktır. Bu ihtiyacın karşılığı iç denetim fonksiyonunda ifade bulmaktadır.

Ayrıca, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun yönetim ve temsil ile ilgili esaslar başlığı altında yönetim kurulunun görev dağılımını düzenleyen 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen "*Yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu*

üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir" hükmü ile şirketlerde denetim komitelerinin kurulması konusunda yönetim kuruluna yetki verilmiştir.

Aynı Kanun'un "Riskin erken saptanması ve yönetimi" başlıklı 378'inci maddesinde ise; "(1)Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir. (2) Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır." denilmektedir.

6102 sayılı Kanun'un 366 ve 378'inci maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, borsada işlem gören şirketlerde iç kontrol sisteminin kurulması zorunluluk iken diğer şirketlerde isteğe bağlı bırakılmıştır. Bu kapsamda;

-Şirkette, Yönetim Kuruluna bağlı iç denetim birimi bulunmamaktadır.

-Şirket, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Teftiş Kurulu tarafından en son 2014-2019 yıllarını kapsayan dönemde denetlenmiş, bu tarihten sonra anılan teftiş kurulu tarafından denetim yapılmamıştır.

-Şirkette mali işlemlere ait süreç akış şemalarının hazırlanmadığı anlaşılmıştır.

-Evrakları ve önemli belgeleri imzalamaya ve onaylamaya yetkili kişiler Şirket Yönetim Kurulu kararı ile belirlenip ilgililere Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile duyurulmuştur.

-Şirket bağımsız denetime tabi olma şartlarını sağlaması nedeniyle bağımsız denetim şirketi tarafından denetlenmektedir.

-Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında belirlenen ve yönetim kurulu tarafından düzenlenecek yıllık faaliyet raporunun asgari içeriğini karşılaması gereken Şirket yıllık faaliyet raporunun hazırlandığı görülmüştür.

-Şirketin müşterilerine sunduğu hizmetlere ilişkin; Kalite Yönetim Sistemi, Çevre Yönetim Sistemi, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi, Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi, Enerji Yönetim Sistemi Belgesi Yönetim Sistemi belgelerine sahip olduğu görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Kayseri Ulaşım Turizm İnşaat Taahhüt Proje Müşavirlik Telekomünikasyon Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tahakkuk Etmiş Alacakların Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmemesi

Kayseri Ulaşım A.Ş.'nin 01.06.2017-31.12.2021 tarihleri arasında parkmetre ve otopark işletmeciliği işinden elde edilen ve 403.809 adet araç plaka kaydına ait toplam 7.051.848,24 TL tutarında alacağını muhasebe sistemi dışında izlediği görülmüştür.

Kayseri Büyükşehir Belediye Meclisinin 13.02.2017 tarih, 87 no.lu kararı ile parkmetre ve otopark işletmeciliği 01.06.2017 tarihinden itibaren Belediyenin diğer bir şirketi olan Kayseri İmar A.Ş.'den Şirkete devredilmiştir.

Şirket tarafından 01.06.2017 tarihinden itibaren yapılan parkmetre ve otopark işletmeciliği nedeniyle oluşan tahakkuk / tahsilat tutarlarına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 3: Parkmetre ve Otopark Tahakkuk / Tahsilat Tutarları

Yıllar	Toplam Tahakkuk (TL)	Toplam Tahsilat (TL)	Kalan Alacak Tutarı (TL)
01.06.2017 - 31.12.2017	3.628.366,94	3.155.147,44	473.219,50
01.01.2018 - 31.12.2018	6.033.106,16	5.018.009,21	1.015.096,95
01.01.2019- 31.12.2019	6.855.666,29	5.408.903,56	1.446.762,73
01.01.2020 - 31.12.2020	6.905.198,87	5.267.479,07	1.637.719,80
01.01.2021- 31.12.2021	8.545.011,01	6.065.961,75	2.479.049,26
Toplam	31.967.349,27	24.915.501,03	7.051.848,24

01.06.2017 - 31.12.2021 tarihleri arasında parkmetre ve otopark işletmeciliğinden elde edilen 31.967.349,27 TL toplam tahakkuk tutarından 24.915.501,03 TL toplam tahsilat tutarının düşülmesi sonucu 2021 yılı faaliyet sonu itibarıyla 7.051.848,24 TL alacak tutarı kalmıştır.

Yapılan incelemede; parkmetre ve otopark işletmeciliği ile ilgili verilen hizmet karşılığı tahakkuk eden tutarların muhasebe hesaplarına alınmadığı ve muhasebe sistemi dışında yazılım sistemi üzerinden takip edildiği, tahakkuk eden tutarlardan tahsilat yapıldığında tahsil edilen tutarların Şirketin gelir hesaplarına intikal ettirildiği, dolayısıyla 31.12.2021 tarihi itibarıyla 7.051.848,24 TL alacak tutarının da muhasebe hesaplarına alınmayarak muhasebe sistemi dışında takip edildiği anlaşılmıştır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "Safî kurum kazancı" başlıklı 6'ncı maddesinde "(1) Kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safî kurum kazancı üzerinden hesaplanır.

(2) Safî kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun ticarî kazanç hakkındaki hükümleri uygulanır..."

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "İndirilecek giderler" başlıklı 40'ıncı maddesinde ise "Safî kazancın tesbit edilmesi için, aşağıdaki giderlerin indirilmesi kabul edilir:

1. Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler..."

hükümlerine yer verilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilen 24.04.2014 tarih ve 62030549-125[8-2013/237]-1185 sayılı Özelge'de "Ticari kazancın tespitinde "tahakkuk esasî ilkesi" ve

"dönemsellik ilkesi" olmak üzere iki temel ilke geçerlidir. Tahakkuk esas ilkesinde, gelir veya giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmiş olması yani geliri veya gideri doğuran işlemin tekemmül etmesinin yanı sıra miktarının ve işlemde kaynaklanan alacağın veya borcun ödeme şartlarının da belirlenmiş olması gereklidir...

Tahakkuk, gelir ve giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmesini ifade eder. Tahakkuk esasında, geliri doğuran muamelelerin eksiksiz olarak tekemmül etmiş olması, gelirin elde edilmiş sayılması için yeterlidir. Diğer bir ifade ile tahakkuk esasında vergilendirme yapılabilmesi için, alacak hakkının doğmuş olması gerekir. Gerek hasılat gerekse giderlerin hangi hesap dönemine ilişkin olduğunun tespiti açısından hasılatın tahsil edilip edilmediğinin, giderlerin ise ödenmiş olup olmadığının bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır." denilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat ve özelge çerçevesinde kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum kazancının tespitinde 193 sayılı Kanun'un ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı belirlenerek ticari kazançta vergiyi doğuran olay tahakkuk esasına bağlanmıştır.

Diğer bir anlatımla, kurumlar vergisi mükellefi olan Şirketin ticari kazanç elde etmesi, tahsil esasına değil tahakkuk esasına bağlanmış, ticari kazancın gerçekleşmesi için ticari işlemin eksiksiz olarak yerine getirilmiş olması vergi kanunları açısından yeterli sayılmaktadır. Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilen anılan Özelge'de de bu hususa net olarak yer verilmektedir. Kısaca, Şirketin ticari kazancının tespitinde, sadece tahsil edilen gelirlerin değil tahakkuku gerçekleşen gelir miktarlarının da dikkate alınması gerekmektedir.

Sonuç olarak, Şirket tarafından 01.06.2017-31.12.2021 tarihleri arasında parkmetre ve otopark işletmeciliği işinden elde edilen ve 2021 yıl sonu itibarıyla toplam 7.051.848,24 TL bakiye alacak tutarının muhasebe sistemi dışında izlenmesinin muhasebe ilkeleri ile vergi kanunları açısından uygun olmadığı ve bilançoda alacak hesaplarının eksik görüldüğü düşünülmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yönetim Kurulu Tarafından Şirketin Sürekliliğinin Sağlanmasına Yönelik Gerekli Önlemlerin Alınmaması

Şirketin mali tablolarının incelenmesi sonucunda; 2021 yılı açılış bilançosunda Şirket sermayesinin önceki yılda gerçekleşen zararlar nedeniyle %98,9 oranında karşılıksız kaldığı, 2021 yılı içinde yapılan sermaye azaltımı ve artırımı sonucunda 195.000.000,00 TL tutarında özkaynakların artırıldığı, fakat 2021 yılı faaliyetleri sonucu oluşan dönem net zararı ile de yeniden Şirket sermayesinin %92,9 oranında karşılıksız kaldığı tespit edilmiştir.

Teknik iflasa yol açan nedenler ile yapılması gereken işlemler 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "3. Sermayenin kaybı, borca batık olma durumu a) Çağrı ve bildirim yükümü" başlıklı 376'ncı maddesinde;

"(1) Son yıllık bilançodan, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşılırsa, yönetim kurulu, genel kurulu hemen toplantıya çağırır ve bu genel kurula uygun gördüğü iyileştirici önlemleri sunar.

(2) Son yıllık bilançoya göre, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, derhâl toplantıya çağrılan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar vermediği takdirde şirket kendiliğinden sona erer..."

şeklinde yer almaktadır.

6102 sayılı Kanun'un 376'ncı maddesinde, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının veya üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kalması durumunda yönetim kurulu ve genel kurul tarafından yerine getirilmesi gereken hususlar belirlenmiştir. Belirtilen hususların yerine getirilmemesi halinde, Şirketin kendiliğinden sona ermesi veya iflasının istenmesi gibi müeyyideler hüküm altına alınmıştır.

Şirketin 31.12.2020 tarihli bilançosunda (2021 yılı açılış bilançosu) sermaye tutarı 61.000.000,00 TL ile kâr yedekleri tutarı 141.833,00 TL'nin toplamı ile birlikte özkaynaklar 61.141.833,00 TL olarak gerçekleşmiştir. İlgili yılda dönem net zarar tutarı ise 60.381.495,39 TL olarak meydana gelmiştir. 2020 faaliyet yılı sonunda oluşan dönem net zararının etkisiyle Şirket özkaynak tutarı, 2020 yıl sonu bilançosunda (2021 yılı açılış bilançosu) net 760.337,61 TL olarak yer almıştır.

Şirket tarafından 2021 yılı faaliyet döneminde değişik tarihlerde yapılan olağan ve

olağanüstü genel kurul toplantıları sonucunda, 6102 sayılı Kanun kapsamında sermaye azaltım ve artırım kararları ile özkaynaklarda oluşan kayıpların kapatılmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede, sermaye azaltım ve artırım tutarlarının ayrıntısına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 4: 2021 Yılı Sermaye Azaltım /Artırım Durumu

	Olağan/Olağanüstü genel kurul tarihi	Sermaye azaltım tutarı (TL)	Sermaye artırım tutarı (TL)	Yeni sermaye tutarı (TL)
2021 yılı açılış bilançosu sermaye tutarı				61.000.000,00
2021-1	02.03.2021	60.000.000,00	55.000.000,00	56.000.000,00
2021-2	08.06.2021	55.000.000,00	60.000.000,00	61.000.000,00
2021-3	07.09.2021	0,00	80.000.000,00	141.000.000,00

Şirketin 2021 yılı genel kurul toplantılarında alınan kararlar sonucunda, 115.000.000,00 TL sermaye azaltımı tutarının dönem içi ve dönem sonu oluşan net zararlardan mashup edilmesi ve 195.000.000,00 TL tutarında sermaye artırımını neticesinde, Şirketin sermaye tutarı 141.000.000,00 TL olarak meydana gelmiştir.

Şirket, 2021 yılı faaliyetleri sonucunda 211.828.048,26 TL net satış hasılatı elde etmiş, satışların maliyeti tutarı 374.467.074,29 TL ile faaliyet giderleri 17.554.600,29 TL'nin net satış hasılatından düşülmesi sonucu 180.193.626,32 TL faaliyet zararı elde etmiştir. Diğer faaliyetlerden olağan/olağanüstü gelir ve kârların eklenmesi, finansman giderleri ile diğer faaliyetlerden olağan/olağanüstü gider ve zararların düşülmesi sonunda Şirketin 2021 yılı dönem net zararı gelir tablosunda 185.526.947,62 TL olarak gerçekleşmiştir.

Şirketin 31.12.2021 tarihli bilançosuna göre sermaye tutarı 141.000.000,00 TL ile kâr yedekleri tutarı 146.179,00 TL'nin toplamı 141.146.179,00 TL olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılı faaliyet dönemi sonunda, bilançosunda yer alan dönem net zararı ise 185.526.947,62 TL olarak meydana gelmiştir. Şirket özkaynak tutarı, 2021 yıl sonu bilançosunda negatif olarak 54.463.530,61 TL olarak yer almıştır.

Şirketin 2020 yıl sonu (2021 yılı açılış bilançosu) itibarıyla sermayesinin tamamına yakını karşılıksız kalmış, özkaynakların olumsuz durumunu düzeltmek amacıyla 2021 yılı içinde ana hissedar Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından 195.000.000,00 TL sermaye artırımını yapılmıştır. Yapılan bu sermaye artırımını ile özkaynaklarda artış sağlanmasına rağmen Şirketin 2021 yılı faaliyetlerinden elde ettiği dönem net zararı sonucu sermayenin tamamı tekrar karşılıksız kalmıştır.

Şirket 2020 yılı faaliyetleri sonucunda 146.474.464,16 TL faaliyet zararı, 157.381.495,39 TL dönem net zararı oluşmuştur. 2021 yılında ise faaliyet zararı 180.193.626,32 TL, dönem net zararı 185.526.947,62 TL olarak gerçekleşmiştir.

Şirketin lastik tekerlekli ve raylı ulaşım hizmeti alanında faaliyet göstermesi, toplu taşımada yolcu başına biniş maliyetinin yüksek olması sonucu, yolcu başına elde ettiği biniş gelirinin taşıma hizmeti maliyetlerini karşılayamaması, taşıma maliyetlerinde oluşan artış düzeyinde bilet ücretlerinin artırılamaması sonucu gelir/gider dengesinin olumsuz gerçekleşmesi gibi nedenlerden dolayı Şirket esas faaliyetlerinden zarar etmektedir. Bu kapsamda Yönetim Kurulu tarafından, yıllar itibarıyla gerçekleşen zararlar dikkate alınarak, Şirket faaliyetlerinin kârlı duruma getirilmesine ya da oluşan zarar miktarının azaltılmasına yönelik olarak gerekli önlemler alınmalıdır. Sürekli olarak zarar sonrası sermaye destekleri ile Şirketin sürekliliğinin sağlanması kamu kaynaklarının verimli kullanılması bakımından uygun bulunmamaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında “*Her tacirin ticaretine ait bütün işlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir*” hükmü bulunmaktadır. Belirtilen hüküm; tacirin öngörülü, konusunu bilen, hukuki ve fiili durumu kavrayabilme özelliklerine sahip olmasını gerektirmektedir. Basiretli iş adamı kavramı kısaca ticari hayatın gereklerini ve teamüllerini iyi bilmeyi ifade etmektedir. Şirket, kâr elde etme gayesiyle tüzel kişiliğe haiz olarak kurulmuş bir organizasyondur. 6102 sayılı Kanun hükümleri gereğince kurulan Şirket, anılan Kanun'un 16'ncı maddesine göre tacir niteliğine haiz olup, 18'inci maddesi gereğince de ticaretine ilişkin tüm faaliyetlerinde basiretli bir tacir gibi hareket etmek zorunluluğu vardır.

Ayrıca, 6102 sayılı Kanun'un “Riskin erken saptanması ve yönetimi” başlıklı 378'inci maddesinde; yönetim kurulu; şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlü tutulmuştur.

2021 yılı Şirket Yönetim Kurulu kararlarının incelenmesinde; Şirketin işleyişine ilişkin rutin iş ve işlemlere yönelik kararlar alındığı, Şirketin 6102 sayılı Kanun'a göre teknik iflas ile karşı karşıya kalmasına rağmen Yönetim Kurulu tarafından şirketin varlığını sürdürmesine yönelik herhangi bir tedbir alınmadığı görülmüştür.

Bu kapsamda, 6102 sayılı Kanun gereği Şirketin sürekliliğinin sağlanması için Yönetim Kurulu tarafından Şirketin mali durumundaki kötüleşmeyi ortadan kaldırmak veya en azından etkilerini hafifletmek amacıyla; bazı müdürlüklerin/üretim birimlerinin kapatılması ya da birleştirilmesi, iştiraklerinde bulunan hisselerin satılması, pazarlama sisteminin değiştirilmesi, alımı yapılan danışmanlık hizmetlerinin yeniden gözden geçirilmesi, satışların maliyeti ile genel yönetim giderlerinin analiz edilerek toplam maliyetlerin minimize edilmesi, hizmet verimliliğinin artırılması ve alınacak diğer maliyet düşürücü önlemler ile Şirket giderlerinin azaltılarak mali yapıyı iyileştirici tedbirlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 2: Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği Hükümlerine Aykırı İşlem Yapılması

Ziraat Bankası tarafından tahsil edilen tutarların, Şirketin aynı banka nezdinde bulunan hesaplarına zamanında aktarılmadığı görülmüştür.

08.03.2019 tarih ve 30708 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği’nin “Uygulama ve kullanılacak araçlar” başlıklı 5’inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca; kurumların faaliyetleri kapsamında yaptıracağı tahsilat ve ödeme işlemleri için yurt içinde yerleşik diğer bankaları kullanabilme imkanı bulunmaktadır. Söz konusu bankalar aracılığıyla gerçekleştirilen tahsilat tutarlarının ise özel kanunların verdiği yetki kapsamında yapılan düzenlemelerde yer alan hükümler saklı kalmak kaydı ile takip eden işgünü içinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması gerekmektedir. Gerçekleştirilen tahsilat tutarlarının, özel kanunların verdiği yetki kapsamında yapılan düzenlemelerde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla takip eden iş günü içinde, yurt içinde yerleşik tüm bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın ise azami 20 gün içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması zorunludur.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, kurumlar faaliyetleri kapsamında yaptıracağı tahsilat ve ödeme işleri için yurt içindeki özel bankaları da kullanabilmektedirler. Ancak bu bankalarca tahsil edilen tutarların takip eden işgünü içinde, yurt içinde yerleşik tüm bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın ise azami 20 gün içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılma zorunluluğu bulunmaktadır.

Yapılan inceleme neticesinde Ziraat Bankası Point Of Sales (POS) protokolüne göre Şirket adına pos cihazları üzerinden yapılan pos çekimlerinin 25 gün sonrasında (25 gün blokeli) hesaplara aktarıldığı tespit edilmiştir.

Şirket cevabında, hem kamu hem özel bankalardan alınacak pos tekliflerini değerlendirirken, anılan mevzuata uygun hareket edileceği ifade edilmiştir. Fakat anılan protokolda herhangi bir tadil işlemi yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Şirketin anılan mevzuata uygun şekilde, ilgili bankalarca tahsil edilen tutarların 20 gün içerisinde kamu sermayeli bankalara aktarılmasını sağlaması gerekmektedir.

BULGU 3: Belediye Meclisinin Yetkisi Olmamasına Rağmen Şirket Alacağıın Devredilmesine Karar Verilmesi

Kayseri İmar A.Ş.'nin toplam 2.351.993,50 TL tutarındaki alacağıın, Kayseri Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından Kayseri Ulaşım A.Ş.'ye karşılıksız devredildiği görülmüştür.

Kayseri İmar A.Ş. ile Kayseri Ulaşım A.Ş., Kayseri Büyükşehir Belediyesinin en büyük hissesine sahip olduğu belediye iktisadi teşebbüsleridir.

Belediye Meclisi tarafından 2012 yılında Kayseri İmar A.Ş.'ye devredilen yol kenarı parkmetre ve otopark hizmetlerinin işletilmesi işi, 13.02.2017 tarih, 87 no.lu Meclis Kararı ile 01.06.2017 tarihinden itibaren Belediyenin diğer bir şirketi olan Kayseri Ulaşım A.Ş.'ye devredilmiştir.

Kayseri İmar A.Ş. tarafından 2012-2017 yılları arasında parkmetre ve otopark işletmeciliği işinden elde edilen ve 153.183 adet plaka kaydına ait toplam 2.351.993,50 TL alacak tutarı ise, Büyükşehir Belediye Meclisinin 10.06.2019 tarih, 171 sayılı kararı çerçevesinde Kayseri Ulaşım A.Ş.'ye herhangi bir bedel tahsil edilmeden karşılıksız olarak devredilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun, "Şirket kurulması" başlıklı 26'ncı maddesinde, "*Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir...Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir...*" düzenlemesine yer verilmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesi ile ilgili diğer maddelerinde ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda, Belediyenin hissesine sahip olduğu belediye şirketlerinin mali tablolarında bulunan varlık/alacak tutarının devrine ilişkin belediye meclislerinin yetkili olduğuna dair herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

Belediyenin hissesine sahip olduğu belediye şirketleri, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere tüzel kişiliğe haiz olarak kurulmuşlardır. Anılan belediye şirketleri, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre kurumlar vergisi mükellefi olup, ilişkili kişi kapsamında bulunmaktadır.

Dolayısıyla, bir şirketin diğer bir şirkete mali tablosunda yer alan ticari alacağını bedelsiz devredip devredemeyeceği, bedelsiz devredilen ticari alacağın nasıl vergilendirileceği vb hususlar, ilgili vergi yasaları ve 6102 sayılı Kanun çerçevesinde karar verilmesi gereken hususlar olup belediye meclislerinin görev ve sorumlulukları kapsamında belirlenmemiştir.

Bu kapsamda, Şirket mali tablolarında yer alan alacakların devrine ilişkin olarak mevzuat hükümleri çerçevesinde işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Bağımsız Denetim Hizmet Alımının Kamu İhale Kanunu Kapsamında Yapılmaması

Şirketin 31.12.2021 hesap dönemine ait finansal tablolarının denetlenmesine ilişkin bağımsız denetim hizmetinin, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında temin edilmediği görülmüştür.

Şirket 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu gereğince, bağımsız denetime tabi olma kriterlerini taşımaktadır. Kamu Gözetim Kurumu tarafından yayımlanan Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardına uyumlu olarak hazırlanan 2021 yılı faaliyet dönemini kapsayan finansal durum tablosu, kar veya zarar tablosu, nakit akış tablosu, öz kaynak değişim tablosu ve önemli muhasebe politikalarını ve diğer açıklayıcı bilgileri içeren dip notlardan oluşan bireysel ve konsolide finansal tablolar ile yönetim kurulu yıllık faaliyet raporunun denetlenmesi ve sonucunun rapor edilmesini sağlamak üzere bağımsız denetim yaptırmak zorunluluğu bulunmaktadır.

Belediye şirketleri 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunmaktadır. Dolayısıyla Şirketin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin alımı anılan Kanun hükümlerine göre yürütülmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirket finansal tablolarının denetlenmesi için bağımsız denetim hizmetinin ... Bağımsız Denetim A.Ş.'den, 4734 sayılı Kanun'a aykırı olarak diğer bağımsız denetim firmalarından teklif alınmadan, genel kurul kararı ile seçilmesine karar verilmiştir.

6102 sayılı Kanun gereğince gerçekleştirilecek bağımsız denetim hizmet alımının, 4734 sayılı Kanun kapsamında diğer bağımsız denetim firmalarından da teklif alınarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Bazı İhalelerde Sosyal Güvenlik Kurumuna Bildirim Zorunluluğuna Uyulmaması

Şirket tarafından gerçekleştirilen bazı ihalelerin zamanında Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) bildirilmediği tespit edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Prim ve idari para cezası borçlarının hakedişlerden mahsubu, ödenmesi ve ilişiksizlik belgesinin aranması" başlıklı 90'ıncı maddesine göre, İdare ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini onbeş gün içinde SGK'ya bildirmekle yükümlüdür. 29.09.2008 tarih ve 27102 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik'in "İhalelerin bildirim" başlıklı 5'inci maddesinde de 5510 sayılı Kanun çerçevesinde düzenleme yapılmıştır.

Tablo 5: SGK'ya Bildirim Zorunluluğuna Uyulmayan İhaleler

İhale Kayıt No	İhalenin Adı	Sözleşme Tarihi
2020/116454	48 Ay Süre İle 21 Adet Sürücüsüz Muhtelif Araç Kiralama Hizmet Alım İşİ	30.04.2020
2021/38496	Eüts Yazılım İyileştirme ve Teknik Destek Hizmeti Alımı	23.02.2021

Yapılan incelemede, Şirket tarafından gerçekleştirilen ihalelerin SGK'ya bildirilmediği görülmüştür.

Şirketin göndermiş olduğu cevapta, anılan ihalelerin personel çalıştırılmasına dayalı bir iş olmaması ve Şirket için özel bir ürün üretmemesi nedeniyle SGK'ya bildirim yapılmadığı ifade edilmiştir. Fakat 5510 sayılı Kanun'un anılan maddesinde herhangi bir kısıtlamaya gidilmemekle birlikte İdarelerin ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerinin bildirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak anılan mevzuat hükümleri gereğince Şirket tarafından gerçekleştirilen ve bildirilmesi zorunlu ihalelerin zamanında SGK'ya bildirilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Yönetim Kurulunun Bazı İhalelerde Yetkisini Kullanmaması

Şirket Yönetim Kurulu aldığı kararlar ile yapılacak ihalelere ön izin vermesine rağmen gerçekleştirilen ihale sonuçlarının Yönetim Kurulu tarafından onaylanmadığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Yönetimin devri" başlıklı 367'nci maddesinde; *"(1) Yönetim kurulu esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle, düzenleyeceği bir iç yönergeye göre, yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabilir. Bu iç yönerge şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri, tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler. ..."*

(2) Yönetim, devredilmediği takdirde, yönetim kurulunun tüm üyelerine aittir." hükümlerine yer verilmiştir.

11.03.2021 tarih ve 2021/14 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile kabul edilen Şirket İç Yönergesi'nin "Yönetim Kurulu Kararı Gerektiren İş, İşlem ve Muameleler" başlıklı 2'nci maddesinde ise *"Genel Müdür'ün İhale yetkilisi olduğu konuların dışında şirketçe açılacak ihalelere ön izin verme ve ihale sonuçlarının onaylanması..."* işlemleri için yönetim kurulu kararı alınacağına dair düzenlemeye yer verilmiştir.

Yapılan incelemede; 2021/12 ve 2021/46 sayılı Yönetim Kurulu kararları ile Şirketin ihtiyacı olan, "Malzemeli Yemek Yapım, Dağıtım ve Sonrası Hizmetleri Alımı" ile "2.850.000 Litre Motorin Diğer (Euro Diesel) Mal Alımı" ihaleleri için süreçlerin başlatılmasına ve süresi içerisinde planlanarak yapılmasına, bu hususta yapılması gereken iş ve işlemler için Genel Müdürlüğün yetkilendirilmesine karar verilmiştir. İhaleye ilişkin iş ve işlemlerin tamamlanması neticesinde, ihale komisyon kararlarını sadece Şirketin Yönetim Kurulu başkanının imzalamasıyla ihale sonuçlandırılmıştır.

Şirket İç Yönergesi'nde açık bir şekilde, şirketçe açılacak ihalelere ön izin verme ve ihale sonuçlarının onaylanması yetkisinin Yönetim Kurulunda bulunduğu dair düzenleme yer almasına karşın, Şirket Yönetim Kurulu başkanının ihale komisyon kararını tek başına imzalaması, Yönetim Kurulunun tüm üyelerine ait olan bir yetkinin kullanılması olarak düşünülmektedir.

Bu nedenle, Şirket ihtiyaçlarının teminine yönelik mal ve hizmet alımı için, Yönetim Kurulu tarafından yapılmasına ön izin verilen ihalelere ilişkin ihale sonuçlarının, Şirket iç düzenlemesi gereği Yönetim Kurulunca karar alınarak onaylanması gerekmektedir.

BULGU 7: Müdürlerin Atanmasında Yönetim Kurulu Kararı Alınmaması

Şirket bünyesinde görev yapan müdürlerin atamalarının, Yönetim Kurulu kararı olmadan Şirket Genel Müdürünün onayı ile yapıldığı tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Devredilemez görev ve yetkiler" başlıklı 375'inci maddesine göre "...d) *Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları...*" Şirket Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri arasında bulunmaktadır.

Ayrıca Şirket Personel Yönetmeliği'nin; "Atamaya Yetkili Merciler" başlıklı 17'inci maddesinde; "*Genel Müdür Yardımcısı/Direktörler ve Müdürler Genel Müdürün teklifi üzerine Yönetim Kurulunca atanır. Şirket Avukatı, İlgili Genel Müdür Yardımcısı/Direktörün teklifi üzerine Genel Müdür tarafından atanır. Müdürler ve Şirket Avukat dışındaki personel, ilgili müdürün teklifi ile Genel Müdür tarafından atanır.*" düzenlemesine yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, Şirkette görev yapan 12 müdür ve 2 direktörden sadece bir müdürün atanması için yönetim kurulu kararı alındığı görülmüştür. 11 müdür ve 2 direktörün atanması Yönetim Kurulu kararı alınmadan Şirket Genel Müdürünün onayı ile yapılmıştır. Bu atama işlemlerinin 6102 sayılı Kanun ve Şirket personel Yönetmeliği'ne uygun olarak Yönetim Kurulu kararıyla yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

Şirkette çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "*Çalışma şartları ve dinlenme hakkı*" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede

gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ncü maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2021 yılında 555 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda Şirket, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede Şirkette görev alan 1.159 işçiden 1.030'unun 1 ile 49 gün arasında, 61'inin 50 ile 99 gün arasında, 16'sının 101 ile 149 gün arasında kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden Şirket açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Şirkette çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve Şirkete ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullanılması sağlanmalıdır.

BULGU 9: Kiraya Verilen Bazı Taşınmazların Elektrik ve Su Aboneliklerinin Kiracılara Devredilmemesi

Şirket tarafından kiraya verilen taşınmazlardan bazılarında kiracıların elektrik ve su aboneliklerini kendi üzerlerine almadığı, bu kişilerin elektrik ve su borçlarının Şirket tarafından ödendiği, sonrasında kişilerden tahsil yoluna gidildiği tespit edilmiştir.

Şirket ile kiracılar arasında imzalanan kira sözleşmelerinde elektrik ve su tüketim bedellerinin, Şirket tarafından konulacak süzme sayaç ile kullanılan elektrik ve su miktarının Şirkete gelen elektrik ve su faturasına oranlanarak yükleniciye fatura edileceğine dair hüküm konulmuştur.

Yapılan incelemede, Şirket tarafından kiraya verilen "Talas - İldem - Belsin Hareket Amirliklerinde Otomat Yeri" ve "Otobüs İşletme Müdürlüğü Merkez Hareket Amirliği Kantin Yeri" aboneliklerinin kiracılara devredilmeyip ilgili giderlerin bütçeden ödendiği daha sonrasında ödenen bedelin yükleniciye fatura edildiği görülmüştür.

Şirketin cevabında aboneliklerin devir işlemlerinin başlatıldığı ifade edilmesine rağmen sürecin tamamlanmadığı anlaşılmaktadır.

Şirket tarafından kiralanan yerlerdeki elektrik ve su tüketimlerinde usulsüz kullanımların önlenmesi, gerçek kullanım maliyetinin tespit edilebilmesi için elektrik ve su aboneliklerinin kiracıların üzerine sözleşme başlangıcında devredilmesi ve ilgili giderlerin kiracı tarafından ödenmesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 10: Şirketin İdari ve Mali Açından Denetlenmemesi

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Teftiş Kurulu tarafından 31.12.2019 tarihinden itibaren Şirketin denetlenmediği görülmüştür.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi %98,51 oranında Şirketin hissesine sahip bulunmaktadır. Belediye Teftiş Kurulu tarafından Şirketin 01.08.2009 - 31.10.2012 dönemi, 01.11.2012 - 31.10.2014 dönemi ile 05.12.2014 - 31.12.2019 dönemine ilişkin genel iş ve işlemler ayrı ayrı incelenerek her bir dönem için denetim raporu düzenlenmiş, 31.12.2019 tarihinden itibaren ise Şirkette herhangi bir denetim yapılmamıştır.

Şirketin yıllar itibarıyla sürekli zarar etmesi nedeniyle sermayesinin karşılıksız kalması sonucu özkaynak ihtiyacı ana hissedar Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından karşılanmaktadır. Şirketin kamu kaynağı kullanması ve bu kaynaklarla faaliyetlerini sürdürmesi nedeniyle pay sahipliğinin vermiş olduğu hak ve yetkileri çerçevesinde, Belediye tarafından konulan sermayenin Şirkette amacına uygun ve verimli bir şekilde kullanılıp kullanılmadığı, Şirketin etkin ve verimli bir şekilde yönetilip yönetilmediği hususlarının ana hissedar Belediye tarafından denetlenmesi önemlidir.

Bu nedenle, Şirket faaliyet ve işlemlerinde hataların önlenmesine yardımcı olmak, önceden belirlenen amaç ve hedeflere ulaşılmasını sağlamak üzere, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Teftiş Kurulu tarafından, Şirketin belli dönemlerde denetlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 11: Reklam Alanlarının Oluşturulması ve Kiraya Verilmesi İшінde Yatırımcı Firma Lehine Hukuka Uygun Olmayan İndirim Yapılması

Şirket tarafından katener direkleri, turnikeler, otobüsler ve tramvay araçlarında reklam alanlarının oluşturulması ve kiraya verilmesi işine ilişkin olarak, yatırımcı firma lehine 432.635,65 TL tutarında hukuka uygun olmayan indirim yapıldığı tespit edilmiştir.

Kayseri Ulaşım A.Ş. tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında katener direkleri, turnikeler, otobüsler ve tramvay araçlarında reklam alanlarının oluşturulması ve kiraya verilmesi işine ilişkin olarak ... Tanıtım Reklam Organizasyon A.Ş. ile 07.11.2019 tarihinde 6 yıllık sözleşme imzalanmıştır. Sözleşmede ödenecek bedelin yıllık 910.000 TL olduğu, sonraki yıllarda ise bedelin Tüketici Fiyatları Endeksi değişim oranı dikkate alınarak belirleneceği ifade edilmiştir.

Reklam alanlarının oluşturulması ve kiraya verilmesi işine ilişkin olarak ... Tanıtım Reklam Organizasyon A.Ş. Koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle kira tutarında indirim yapılması için çeşitli tarihlerde Şirkete başvuruda bulunmuştur. Anılan Firmanın başvuruları üzerine, Şirket Yönetim Kurulu tarafından kira indirimine esas olarak alınan kararların detayına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 6: Reklam Alanları İşine Ait Kira İndirim Tutarları

Sıra No	Yönetim Kurulu Karar Tarih ve Sayısı	Kira İndirim Dönemi ve Oranı	Kira İndirim Tutarı
1	02.02.2021 tarih ve 2021/06 sayılı karar	15.12.2020 - 31.1.2021 tarihleri arası 48 günlük Kira Bedeli 133.391,34 TL + KDV Kira İndirim Oranı : %55	73.365,24 TL
2	02.02.2021 Tarih ve 2021/06 sayılı karar	01.02.2021-31.03.2021 tarihleri arası 59 günlük Kira Bedeli 163.960,19 TL + KDV Kira İndirim Oranı : %46,5	76.241,49 TL
3	22.04.2021 tarih ve 2021/24 sayılı karar	01.04.2021 - 30.04.2021 tarihleri arası 30 Günlük 83.369,59 + KDV Kira İndirim Oranı : %49,91	41.609,76 TL
4	22.04.2021 tarih ve 2021/24 sayılı karar	01.05.2021-31.05.2021 tarihleri arası 31 Günlük Kira Bedeli 86.148,58 TL + KDV Kira İndirim Oranı : %34,21	29.471,43 TL
5	22.04.2021 tarih ve 2021/24 sayılı karar	01.06.2021 - 30.06.2021 tarihleri arası 30 Günlük Kira Bedeli 83.369,59 + KDV Kira İndirim Oranı : %37,56	31.313,62 TL
6	22.04.2021 tarih ve 2021/24 sayılı karar	04.12.2020 - 27.06.2021 tarihleri arasında Pandemi nedeniyle uygulanan tam kapanma 65 Günlük Kira Bedeli 180.634,11 TL Kira İndirim Oranı : %100	180.634,11 TL

Şirket Yönetim Kurulu tarafından 2021 yılında alınan kararlar çerçevesinde, toplam 432.635,65 TL tutarında yatırımcı firma lehine kira tutarında indirim yapılmıştır.

Şirket Yönetim Kurulu kararlarının incelenmesinde, reklam alanlarının kira tutarında yapılan indirimlerin; 22.12.2020 tarih ve 3323 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Esnaf ve Sanatkarlar ile Gerçek Kişi Tacirlere Koronavirüs Salgını Nedeniyle Verilecek Destekler Hakkında Karar'a dayanak olarak hazırlanan 24.12.2020 tarih ve 31344 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Koronavirüs Salgını Nedeni ile Verilecek Hibe Desteği Programı ve Uygulama Esasları Hakkında Tebliğ ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği

Bakanlığının 15.12.2020 tarih ve 2020/27 sayılı Genelgesi'nin düzenlemeleri çerçevesinde yapıldığı görülmüştür.

Koronavirüs Salgını Nedeni ile Verilecek Hibe Desteği Programı ve Uygulama Esasları Hakkında Tebliğ'in "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde "Bu Tebliğin amacı, koronavirüs salgını nedeniyle ticari faaliyetleri olumsuz etkilenen esnaf ve sanatkârlar ile gerçek kişi tacirlere verilecek hibe destek programına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir" düzenlemesi yer almıştır. Kayseri Ulaşım A.Ş. ile kira sözleşmesini imzalayan ...Tanıtım Reklam Organizasyon A.Ş. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre tüzel kişi tacir statüsüne sahip olup, "esnaf, sanatkâr ve gerçek kişi tacir" statüsünde olmayıp Tebliğ kapsamında bulunmamaktadır.

Diğer yandan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 15.12.2020 tarih ve 2020/27 sayılı Genelgesi'nde ise; "...yerel yönetimler ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ve bunların sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak birlikte veya ayrı ayrı sahip oldukları şirketlerin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlarına ilişkin olarak irtifak hakkı, kiralama ve benzeri kullanımdan kaynaklanan ve ilgili mevzuatınca ödenmesi gereken bedellerin veya tutarların;

a) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından alınan önlemler sonucunda veya pandemi sürecine bağlı olarak faaliyetlerinde azalma meydana gelen işyerlerinden tahsil edilecek sözü edilen bedellere ilişkin olarak idarece yapılacak değerlendirme sonucunda indirim veya erteleme yönünde karar alınabileceği,

b) (a) bendindeki sebepler sonucunda faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerden faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak sözü edilen bedellerin tahsil edilmemesi, ayrıca bu süreler kadar sözleşme sürelerinin uzatılması,

c) Peşin ödeme yapılan iş yerlerinde bu sürece isabet eden dönemler için (a) ve (b) bentleri uyarınca gerekli indirim, erteleme ve süre uzatımı yapılabileceği, ..." belirtilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2020/27 sayılı Genelge maddeleri incelendiğinde taşınmazların kiralananmasından bahsedildiği görülmektedir. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'na göre taşınmaz mülkiyetinin konusunu; arazi, tapu kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar ile kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümler oluşturmaktadır. Ayrıca, Türk Dil Kurumu sözlüğünde taşınmaz, "ev, tarla vb. taşınamayan mülk, gayrimenkul" olarak tanımlanmıştır.

Şirket Yönetim Kurulu kararlarında kira indirimine dayanak gösterilen 2020/27 sayılı Genelge düzenlemelerinin 4721 sayılı Kanun'da belirtilen taşınmaz niteliğindeki varlıkları ilgilendirdiği, kiralama konusu ihalede yer alan varlıkların (katener direkleri, turnikeler, otobüsler ve tramvay araçlarında bulunan reklam alanları) ise taşınır niteliğinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, kiralamaya konu varlıklar, taşınmaz varlık niteliğine haiz olmamaları nedeniyle anılan mevzuat düzenlemeleri kapsamında bulunmamaktadır.

Bu kapsamda, Kayseri Ulaşım A.Ş. tarafından katener direkleri, turnikeler, otobüsler ve tramvay araçlarında reklam alanlarının oluşturulması ve kiraya verilmesi işine ilişkin olarak, yatırımcı firma tarafından Koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle kira tutarlarında indirim yapılmasına ilişkin başvurular sonucunda, Yönetim Kurulu tarafından alınan kararlarda, kira indirimine esas mevzuat düzenlemelerinin taşınmaz niteliğindeki varlıkları ilgilendirdiği, kiralama konusu ihalede yer alan varlıkların ise taşınır niteliğinde bulunması nedeniyle yatırımcı firma lehine yapılan 432.635,65 TL tutarındaki indirimin mevzuata uygun olmadığı düşünülmektedir.

Kayseri Ulaşım A.Ş. cevabında, bulguda belirlenen 432.635,65 TL'nin faizi ile beraber ... Tanıtım Reklam Organizasyon A.Ş.'den alınan 2 adet çek ile 658.626,00 TL olarak tahsil edildiği belirtilerek, cevap Ek'inde de tahsilata ilişkin 13674 no.lu mahsup fişine yer verilmiştir. 20.05.2022 tarih ve 13674 no.lu mahsup fişine göre, 300.000,00 TL ve 358.626,00 TL olmak üzere toplam 658.626,00 TL tahsilatın ... Tanıtım Reklam Organizasyon A.Ş.'den 2 ayrı çek ile sağlandığı, alınan çeklerin 101-Alınan Çekler Hesabının 101.01.01 no.lu Portföydeki Çekler alt hesabında muhasebeleştirildiği anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi cevabında ve 13674 no.lu mahsup fişinde, tahsilata ilişkin alınan çeklerin vadeli olup olmadığı, vadeli ise kaç vadeli olduğuna dair bir bilgiye yer verilmemiştir.

Sonuç olarak, çek ile yapılan tahsilata ilişkin tutarların Kayseri Ulaşım A.Ş. banka hesaplarına nakit girişi sağlayıp sağlamadığı izleyen denetim dönemlerinde takip edilecektir.

BULGU 12: Taşınırların Pazarlık Usulü ile Kiraya Verilmesi

Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından Şirkete tahsis edilen tramvayların dış yüzey reklam alanlarının, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51/g maddesi uyarınca pazarlık usulü ile kiraya verildiği tespit edilmiştir

Kayseri Büyükşehir Belediyesi ile Şirket arasında imzalanan protokol ile Belediye'nin

sahip olduğu tramvaylar, Şirketin kent içi ulaşım faaliyetini yürütmesi amacıyla devredilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Şirket kurulması" başlıklı 26'ncı maddesinde "*Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir... Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki ..., toplu ulaşım hizmetlerini, ...ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. (Ek cümle: 12/11/2012-6360/10 md.) Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.*" düzenlemesine yer verilmiştir.

2886 sayılı Kanun'un "Pazarlık usulüyle yapılacak işler" başlıklı 51'inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre "*Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ...*" işlemlerinin pazarlık usulüyle yapılabileceği belirtilmiştir.

2886 sayılı Kanun'un 51/g maddesinde belirtilen pazarlık usulü; Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisine izin vermekte ve dolayısıyla Belediyelerin özel mülkiyetinde bulunan taşınırlar için pazarlık ihalesinin yapılamayacağı düşünülmektedir.

Her ne kadar, 2886 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 1' inci maddesi; belediyelerin alım, satım, yapım, kira, hizmet trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanundaki yazılı hükümlere göre yürütüleceği belirtilmiş ise de, "Devletin özel mülkiyetindeki" ve "Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler" ifadelerinden; Belediyelerin özel mülkiyetinde bulunan taşınırların değil, bilakis Hazineye ait olan taşınırların tarif edildiği hususu açık bulunmaktadır. Dolayısıyla Büyükşehir Belediyeleri tarafından belediye şirketlerine tahsis edilen taşınırlar bu kapsamda değildir.

Nitekim Danıştay 13' üncü Dairesinin 21.10.2008 tarih ve E:2007/4476, K: 2008/6874 sayılı Kararında; "*Belediyenin mülkiyetindeki taşınmazın, 2886 sayılı Kanun'un 51. maddesinin (g) bendi uyarınca, pazarlık usulü ile turizm amaçlı tesis yapılmak ve işletilmek üzere*

mülkiyetten gayri ayni hak tesis edilmek suretiyle, (daimi ve sürekli üst hakkı kurulmak suretiyle) 30 yıllığına kiralanmasına ilişkin belediye encümeni kararını, belediyelere ait taşınmazların "devletin özel mülkü" ve "devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden olmadığı, bu nedenle 2886 sayılı yasa'nın 51/g maddesi kapsamında kiralanmasının, tramvasının ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi yoluyla devrinin, olanaklı olmadığı gerekçesiyle, iptal eden mahkeme kararının hukuka uygun olduğu" hususu hüküm altına alınmıştır.

Sonuç olarak, yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine istinaden, Kayseri Büyükşehir Belediyesinin mülkiyetinde bulunan ve Şirkete devredilen tramvayların dış yüzeyinde giydirme reklam alanı oluşturması ihalesinin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51/g maddesinde yer alan pazarlık usulü ile kiraya verilmesi mümkün değildir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>